

Biavl og Såkalenderen

Af Marianne Jung Christensen

I slutningen af april besøgte jeg Ejvind og Ebba Jørgensen, som bor i et villakvarter i den sydlige del af Odense.

De er begge pensionister, men udviser en helt kolossal aktivitet i forhold til deres store lidenskab – bier og hvad dertil hører.

Ejvind var tidligere erhvervsgartner, men blev så for 25 år siden alvorlig syg og fik den besked fra lægerne, at han kun havde få år tilbage at leve i. Han begyndte imidlertid at spise forskellige bi-produkter bl.a. gelee royale, som er den foder-saft, arbejderbierne producerer til de laver, der skal blive til dronninger, og han blev faktisk kuret for sin sygdom.

Dengang startede han med to bifamilier, men de solgte gartneriet, og han blev erhvervsbiavler i stedet. I slutningen af firserne var prisen på hon-

ning dog blevet så ringe, at de fortsatte biavl på hobbyplan. I dag har de ca. 30 familier, fordelt på 3 bigårde.

Ebba og Ejvind er meget udadvendte. De rejser rundt i Europa og besøger biavlere, og fandt derved ud af at biavl i Danmark var meget umoderne. De er også tit med på festivaler og udstillinger, og de holder foredrag. De kappes om at fortælle, om alle de erfaringer og al den viden, de har om bierne, som jo er helt fantastiske væsner. Og om biernes forskellige produkter, der indeholder et væld af sundhedsfremmende stoffer, og tilsammen stort set kan klare alle sygdomme. Så den ufaglærte tilhører kan få nok at gøre med at slå ørene ud og forsøge at høste alle guld-kornene.

Blomsterteer til vinterfodringen

Mit ærinde denne formiddag er at høre om Ejvinds erfaringer med de anvisninger til biavl, som kommer fra Matthias Thun og Såkalenderen. Ejvind hørte første gang om Såkalenderen i midten af halvfemserne til et foredrag i biavlerfor-eningen og fik lyst til prøve anvisningerne af. Han fortæller herom:

“Om vinteren fodrer biavleren sine bier med suk-kervand til erstatning for den honning, han har

taget fra dem, som de ellers har samlet sammen til vinterforråd. Matthias Thun anbefaler, at man til sætter forskellige blomsterteer til sukkervandet for at styrke biernes sundhed. De planter, han anbefaler, er røllike, kamille, mælkebøtte, baldrian, brændenælde, egebark og agerpadderok. Det første år jeg prøvede teerne, gav jeg det til 2 bifamilier, og disse to familier var de eneste familier, der ikke udviklede nosema, som er en mavesygdom hos bierne.

Det næste år prøvede jeg med to andre familier, og succesen gentog sig: nu var det disse to familier, der var fri af nosema.

3. år gav jeg en hel bigård på nær to familier teerne og kun disse to familier fik sygdommen. Så var jeg overbevist!”

Biernes reaktion på bladdage

I Såkalenderen og i sin ”Die Biene – Haltung und Pflege” forklarer Matthias Thun, at bierne som en ekstra beskyttelse forer deres kurve eller kasser med propolis, for at holde alt skadeligt ude. Hvis biavleren vil lade de kosmiske kræfter komme bierne til gode, må han skabe en situation, der svarer til den, planteavleren bruger til planterne. Denne bearbejder jorden og derved trækker de kosmiske kræfter ind i jorden sammen med luften. Planterne kan så optage og udnytte dem indtil næste gang jorden behandles.

Biavleren er nødt til at bryde propolisforseglingen og åbne biernes bo. Herved opstår en forstyrrelse, så de kosmiske kræfter kan finde vej til bifolket og påvirke det indtil næste gang, boet bliver åbnet. På denne måde kan biavleren formidle ganske bestemte kosmiske kræfter til bierne. Biavleren kan bevidst gribe ind og udnytte de dage, der er af betydning for biernes udvikling og for deres indsamling af næringsstoffer i den pågældende udviklingsfase. Hvis bierne skal stimuleres til at bygge, anbefales at tilse dem på jord-roddage. Pasning på lys-blomsterdage tilskynder til yngelpleje og understøtter familiens opbygning. Varme-frugtdage tilskynder dem til at samle honning. Og endelig siger MT, at vand-bladdage er uegnede til både arbejde med bierne, udtagning af honningtavler og til at slynge honning på.

Her har Ejvind også gjort sine egne erfaringer:

”På vand-bladdage bliver bierne hjemme og behandler honningen, og da er de ikke interesseret i at man lukker op til bistadet. De er meget mere aggressive, når man lukker op til dem på de dage. Hos 8 familier valgte han gennem to år kon-

sekvent at åbne til staderne på vand-bladdage, og i løbet af de to år svandt familierne helt ind. Bierne døde simpelthen.”

Ejvind har desuden observeret, at åbner man til bierne på lys-blomsterdage stimuleres bierne til at samle pollen.

Ejvind vil forsætte med at lave undersøgelser af biernes adfærd ud fra Såkalenderen og glæder sig til, at han og Ebba til august skal med på forningens studierejse til Maria Thuns forsøgscenter og møde ”bimesteren”, og forhåbentlig få lidt mere at vide om Matthias Thuns arbejde med askepræparater mod varroamiden.

Der er mere mellem himmel og jord

I alle bistaderne har Ejvind fået installeret temperaturmålere. Og han checker hele tiden temperaturerne for at følge med i, hvordan det står til i staderne. Ud fra temperaturen kan man få meget at vide om, hvad bierne foretager sig. Temperaturen skal op på 32-34 grader for at de kan udvikle yngel. Ved 35-37 grader sveder de voks og bygger.

Her i vinter har Ejvind ved lavtryk observeret, at bierne får temperaturen i staderne til at stige fra de normale 20 grader til 27 grader for at få fugtigheden ud.

Ejvind er hele tiden på spring med nye undersøgelser og nye erfaringer. ”Der findes ikke én rigtig måde for en biavler. Det er utrolig interessant at beskæftige sig med honningbier. Tænk, den har eksisteret i 37 mill. år. Deres sociale liv er også helt specielt”.

Nede i haven, hvor en af bigårdene er placeret i rundkreds med en lille kran i midten til at flytte

kasserne med, demonstrer Ejvind noget af dette for mig. Bierne er i fuld vigør og suser ud og ind af staderne. Mange af dem har pollen med på benene, når de kommer hjem, store gule eller røde klumper. Ejvind vil vise mig det og snupper en bi mellem to fingrer, lige inden den smutter ind. "Man kan roligt tage en bi, når den er på vej hjem. Det vigtigste for byen er, at byttet kommer hjem, så derfor vil den belæstet med pollen ikke stikke, for så dør den jo". - Bienen spræller, men stikker ikke.

"Af bierne kan man blive ved med at lære. Nu har jeg endda også gennem Matthias Thuns inspiration til biavl lært, at der er mere mellem himmel og jord!" konkluderer Ejvind.

Medicin og mad

Eivind og Ebba er også vældig interesseret i biernes produkter, der så længe man kan spore tilbage har været anvendt både som næringsmidler og i naturmedicinen.

Ifølge Ebba kan man helt erstatte sukker med honning i madlavningen og også bruge honningen i retter, hvor man ellers ikke er vant til, at det skal være sødt. Deres eget honningforbrug er betragteligt.

Nedenfor følger nogle få opskrifter og tips. Generelt skal man bruge lidt mere honning end sukker ca. 1/3 mere, men til gengæld lidt mindre væske.

Ebbas honningparfait

150 g (3 spsk) honning

4 æggeblommer

1/2 stang vanille

1/2 l piskefløde

Bland æggeblommer med vanille og tilsæt honningen under kraftig piskning. Pisk fløden til skum og vend den i honningcremen. Fryses i mindst 6 timer.

I Ebbas salatdressinger er grundopskriften altid: Sennep, honning, salt, peber, friske krydderurter samt olie eller creme fraiche.

På sit arbejde, hvor hun kom i kontakt med mange mennesker, var Ebba ikke glad for at lugte af hvidløg, som jo ellers er meget sundt at spise. Hun fandt derfor på at lægge stykker af hvidløg i honning og lade det trække i 8-10 dage. Hvidløgene blev derefter fisket op og honningen smurt på brød. Det giver effekten, men ingen lugt.

Læs mere om Ebba og Ejevinds arbejde med bierne på deres hjemmeside:

www.sitecenter.dk/ebbaogejvind

Lidt om studieturen den 1.-3. august (hurtig tilmelding nødv.)

Studieturen i bus går som tidligere omtalt til to spændende steder i Tyskland: Maria Thuns forsøgscenar ved Kassel og Christina Henatsch gartneri med frøavl ved Hamborg. Det meste af besøget foregår hos Maria Thun, nemlig mandag aften og hele tirsdagen. Her vil Marie Thun fortælle om sine erfaringer med godt 50 års dyrkning og høst efter konstellationerne, og der bliver markvandring til de mange forsøg, der er i gang. Til stedet hører også et moderne laboratorium, hvor man analyserer afgrøderne fra forsøgene. Hendes søn, Matthias Thun, vil bl.a. fortælle om erfaringerne med månens og planeternes indflydelse på biernes trivsel.

Der bliver god mulighed for at få besvaret sine spørgsmål og få belyst evt. egen erfaringer.

Onsdag eftermiddag, på hjemturen, besøger vi den store biodynamiske gård Gut Wulfsdorf, hvor Christina Henatsch leder et gartneri med udvikling af grønsagsfrø og nye sorter, hvortil hun bl.a. benytter eurytmi og klange. Hun arbejder sammen med en større gruppe gartnere, bl.a. Dieter Bauer på Dottenfelderhof, og med Bingenheimer Frø, der også leverer til mange danske gartnere og havefolk. Der er plads til godt 20 deltagere (12 tilmeldte pr. 3/5), og interesserede skal være hurtige!

Tid: 1/8 kl. 9.10 fra Fredericia Banegård til 3/8 kl. ca. 20 sammen sted

Overnatning på vandrehjem i 2- og 3- sengersrum

pris: 2135 kr. (for ikke-medlemmer 2235 kr.)

Oplysninger og tilmelding hos foreningen.